

SRETAN TI 20. ROĐENDAN

LIVIO BALARIN*

Poslijediplomsko stalno usavršavanje liječnika u dječjoj zaštiti ima dugogodišnju tradiciju. Problemi su utjecali i na programe seminara, pa su na takozvanim "Opatijskim" seminarima zaštite majke i djeteta 50. do 70. godine prošlog stoljeća teme bile uglavnom socijalno medicinske i preventivne. Pad smrtnosti dojenčadi i smanjenje ili čak eradikacija mnogih zaraznih i deficitarnih bolesti, uz dobro razvijenu dispanzersku i savjetovanišnu mrežu, učinio je dotadašnji programe seminara preživjelim. Intenzivni napredak raznih grana medicinske znanosti (genetike, imunologije, dijagnostike i terapije), te fiziološki proces zaboravljanja (godišnje oko 1% ili više) nametnuo je potrebu nastavka poslijediplomskog usavršavanja.

Nova patologija zahtijeva što brže uočavanje sve kompleksnijih kliničkih entiteta u djece, da bismo iskorištavanjem novih mogućnosti obrade što brže i uspješnije došli do dijagnoze, a time na vrijeme uključili sve veće mogućnosti liječenja. Ovaj proces počinje od liječnika primarnog kontakta. Svjesni činjenice da su oni, pritisnuti intenzivnim rutinskim radom u ambulantom, lišeni mogućnosti obnavljanja starog znanja (posebno rjeđih kliničkih entiteta), a posebno praćenja novih medicinskih saznanja razasutih u brojnim supspecijalnostima, Udruženje pedijatarata je odlučilo organizirati seminar poslijediplomskog usavršavanja, ali sada s drugom, pretežno kliničkom tematikom.

Kroz rad poslijediplomskog studija trebali bi obnoviti zaboravljena znanja i upoznati polaznike s svim novih dostignućima medicinske znanosti u genezi bolesti, dijagnostici, terapiji, rehabilitaciji i rehabilitaciji. Organizacija seminara povjerena je prof. dr. Miru Juretiću i Splitu.

Kako u primarnoj, tako i u sve kompleksnijoj postprimarnoj dječjoj zaštiti, medicinske su sestre integralni dio kliničkog, dijagnostičkog, terapijskog, rehabilitacijskog i rehabilitacijskog tima. Stoga smo mišljenja da je prijeko potrebno uz liječničke organizirati i seminare za medicinske sestre. U načelu bi se na sestrinskim seminarima obrađivale iste teme kao i na liječničkim uz specifična sestrinska predavanja. Koristili bi se isti predavači, visoko stručni specijalisti iz zemlje i inozemstva. Naš prijedlog je prihvaćen. Vremenom su se i medicinske sestre uključile kao predavači. Sestrinska predavanja su redovito dobro primana, a rasprava je bila slobodnija i življa.

Uz ovu dopunu, 1983. godine seminare počinju s radom pod imenom "Proletna pedijatrijska škola". Slijedeći društvene promjene, Škola mijenja ime prvo u "Jugoslavenska pedijatrijska škola", da bi od 1993. godine, nakon raspada SFRJ, postala "Hrvatska proletna pedijatrijska škola".

Postavljen je i cilj Škole: obnova starih znanja i pružanje obavijesti o novim saznanjima iz etiologije, patogeneze, dijagnostike, terapije, rehabilitacije i rehabilitacije. Taj je cilj nametnuo i profil predavača. U načelu to su habilitirani nastavnici, vrhunski stručnjaci svojih supstrukta iz pedijatrije i drugih specijal-

nosti koje tretiraju bolesnu djecu: dječja kirurgija, ortopedija, infektologija, dermatologija, ORL, oftalmologija, psihijatrija, psihologija, fizijatrija, klinička farmakologija, neonatologija, stomatologija, epidemiologija i drugo.

Od 1983. godine kada je Škola počela s radom, do 2003. Škola neprestano radi s petodnevnom tjednom aktivnostima (jutro i poslije podne), s prekidom 1992. zbog totalne blokade Splita i čestih bombardiranja tijekom Domovinskog rata. Slijedeće godine (1993.) nastavljamo sa Školom, ali zbog još uvijek djelomične izolacije i prisutne opasnosti od bombardiranja, Škola djeluje zajedno s medicinskim sestrama u jednom podrumu u trajanju od 2 dana. Teme ovog seminara bila su adekvatne vremenu, "Kako pomoći djeci u izvanrednim (ratnim) uvjetima". Kroz proteklih 20 godina obrađeno je 28 tematskih cjelina (Tablica 1.).

Da bismo ostvarili postavljeni cilj (nadoknada zaboravljenog i dopuna novim znanjima), s obzirom na dinamiku medicinske znanosti, promjenu auditorija i uvijek prisutnog zaboravljanja, te nemogućnosti da se kroz 10 do 12 predavanja u cijelosti obradi jedna tema, smatrali smo nužnim da se teme ponavljaju svakih 8 do 10 godina, tako da su neke od njih obrađivane više puta.

Kroz proteklih 20 godina održano je 1.371 predavanje, od toga 725 liječničkih i 646 za medicinske sestre. Manji broj predavanja (uvodna, hitnosti u pedijatriji i bolesti ovisnosti) održana su zajednički za liječnike i sestre. Predavala su 535 predavača, od kojih 80 medicinske sestre (92 predavanja) i 53 strana državljana (61 predavanje). Nakon ras-

* Adresa za dopisivanje:

Prof. dr. sc. Livio Balarin

Klinička bolnica Split

Klinika za dječje bolesti

21000 Split, Spinčićeva 1

Tablica 1.
Obrađene teme

Preventivna i socijalna pedijatrija - redovito
Intenzivna terapija i reanimacija
Gastroenterologija (3 puta)
Medicinska genetika (2 puta)
Fizijatrija
Pulmologija (3 puta)
Hemato-onkologija (3 puta)
Neurologija (3 puta)
Nefrologija (3 puta)
Kardiologija (3 puta)
Endokrinologija (3 puta)
Neonatologija (2 puta)
Imuno-alergologija (3 puta)
Bolesti metabolizma (2 puta)
Infektivne bolesti (2 puta)
Dječja kirurgija (2 puta)
Nove tehnike u dijagnostici
Bolesti jetre i pankreasa
Oftalmologija
Dermatovenerologija (2 puta)
ORL (2 puta)
Problemi zbrinjavanja djece u izvanrednim (ratnim) prilikama
Problemi i bolesti adolescenata
Ortopedija (2 puta)
Hitnosti u pedijatriji (3 puta u kontinuitetu)
Psihički problemi u djece
Racionalna farmakoterapija u pedijatriji
Bolesti ovisnosti

Tablica 2.
Izložbe u spomen nestora u zaštiti djece

Prim. dr. Radovan pl. Marković
Prof. dr. Ernest Mayehofer
Prof. dr. Matej Ambrožić
Prof. dr. Uroš Ružičić
Akademik Andrija Štampar
Akademik Milivoj Sarvan
Prof. dr. Niko Skrivaneli
Prof. dr. Emil Neumann
Doc. prim. dr. Feđa Fisher Sartorius
Prof. dr. Ivo Švel
Prof. dr. Miro Juretić

pada SFRJ u ovaj broj uključeno je 14 predavača, iz Slovenije (8) i iz Bosne i Hercegovine (6) s 19 predavanja. Među brojnim istaknuo bih one najvjernije: prof. dr. Slavka Perovića i prof. dr. Željku Reiner Banovac koji su sudjelovali na gotovo svim seminarima, na čemu im

Tablica 3.
Prigodna predavanja

Prof. dr. Duško Kečkemet: Šetnja po Splitu.
Prof. dr. Duško Kečkemet: Majka i dijete u opusu Ivana Meštrovića
Akademik Kruno Prijatelj: Slikarstvo u Dalmaciji u 15. i 16. stoljeću
Prof. dr. Tomislav Marasović: Postanak i razvitak Splita
Prof. dr. Duško Kečkemet: Šetnja kroz muzeje grada Splita
Doc. dr. Ivo Babić: Salona i Trogir
Prof. dr. Miro Juretić: Šetnja po Splitu prema legendama
Prof. dr. Slavko Perović: Odras van Goghove bolesti na njegovo slikarstvo
Prof. Radovan Živić: Medicinski nazori u djelima Dostojevskog
Prof. Ante Čulić: Sportski tereni Splita
Prof. Milan Ivanišević: Majka i dijete u umjetnosti
Prof. dr. Nenad Cambi: Split od Salone do danas
Prof. dr. Slavko Perović: Pedijatri u slobodno vrijeme
Prof. dr. Slavko Perović: Srednji vijek i dijete (dobra, zabluda i prokletstva)
Mr. sc. Maja Petrinc: Hrvati i Karolinzi (Europski projekt Karlo Veliki - stvaranje Europe)

najtoplije zahvaljujemo. Među gostima iz inozemstva najbrojniji su bili oni iz Italije (9), zatim Njemačke (6) i Austrije (4), potom oni iz Engleske, SAD-a, Finske, Nizozemske i Švicarske (sa po 3), te Švedske (2), Mađarske i Grčke (po 1).

Sva predavanja su tiskana u zbornicima za liječnike i medicinske sestre. Liječnička predavanja od 1988. tiskaju se kao suplement Jugoslavenske pedijatrije. Urednik je Duško Mardešić, gost urednik Livio Balarin. Od 1995. tiskaju se kao suplement Peadiatrie Croaticae (urednik Renata Lokar Kolbas, a od 2000. Ingeborg Barišić, gost urednik Livio Balarin). Za komplet zbornika jedan naš ugledni profesor je rekao da je to najbolji i najrecentniji udžbenik pedijatrije u nas.

Uz stručna predavanja Škola je imala i drugih aktivnosti. Redovito se predstavlja nova stručna literatura. Kroz predavanja i prigodnu izložbu evocirana je uspomena na nestore naše pedijatrije i druge medicinske velikane počevši od prim. Radovana pl. Markovića, prvog pedijatra u Hrvatskoj, i prof. Ernesta Mayerhofera, osnivača Katedre za pedijatriju u Zagrebu, pa do naših suvremenika, prof. dr. Mira Juretića i drugih (Tablica 2. i Tablica 3.). Među uvodnim temama polaznici seminara upoznati su s poviješću Splita, njegovom arhitekturom i sportskim objektima uz još nekoliko vrlo zanimljivih kulturoloških predavanja.

Uz pet dana intenzivnog rada, poslije cjelogodišnjeg mukotrpnog rada, prijeko su potrebni i momenti opuštanja. Stoga smo polaznicima seminara nastojali pružiti ugodan društveni program. Organiziran je koktel dobrodošlice uz umjetnički program u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika, posjetima kazalištu i priređeni izleti diljem srednje Dalmacije. Uz zdravstvene ustanove i zdravstvene specifičnosti tog grada ili kraja, polaznici su se upoznali s njihovim umjetničkim i povijesnim osobitostima. Solin, Trogir, Kaštela, Šibenik, Drniš i Visovac, Sinj i Peruća, Makarska i Baška Voda, Hvar, Bol na Braču, Imotski, Vrgorac i Međugorje, Metković i Naron te grad i otok Korčula bili su predstavljeni polaznicima Škole. Izlet bi završio obilnom večerom domaćina, uz razdraganu pjesmu i ples. Zajedničko druženje na kraju seminara bila je prigoda za pozdrave na rastanku i dogovore za iduće sastanke.

S obzirom na to da se Škola neosporno pokazala korisnom i popularnom (izraženo kroz rastući interes) i entuzijazam vodećeg tima, vjerujem da će ona nastaviti svoju djelatnost. I na kraju, uz "sretan 20. rođendan" želim joj dug život na dobrobit djece, njihovih roditelja i društva u cjelini izraženo kroz veću i bolju stručnost zdravstvenih radnika u zbrinjavanju djece.